

بهناز عسگری

کی‌نژاد ۱۳۵۳

کی‌نژاد ۱۳۵۳

کی‌نژاد ۱۳۵۳

گفتگو با سعید زارع، مدیر سازمان اسناد و کتابخانه ملی استان یزد

ویترین تاریخ و هویت فرهنگی

تعریف سند و انواع اسناد

سعید زارع، مدیر سازمان اسناد و کتابخانه ملی استان یزد در گفتگو با خبرنگار اطلاعات می‌گوید: مدیریت اسناد و کتابخانه ملی استان یزد به منظور گردآوری، ساماندهی و اطلاع‌رسانی اسناد و مدارک قدیم و جدید استان در سال ۱۳۸۰ تأسیس و پایه‌گذاری شد. این مدیریت، وظیفه حساس و خطیر شناسایی، جمع‌آوری، ارزش‌یابی، طبقه‌بندی و حفظ و نگهداری اسناد ادارات و نهادهای همچنین اسناد اهدایی خانواده‌ها را برعهده دارد.

زارع می‌افزاید: همه اسناد بعد از شناسایی به دو دسته امحایی (غیرضروری) و انتقالی (ضروری) تفکیک می‌شوند که اسناد ضروری برای نگهداری به سازمان منتقل می‌شود. اسناد مکتوب به محض ورود به سازمان، مرحله به مرحله و به ترتیب واحدهای ضدعقونی، پیش‌آرشیو، طبقه‌بندی و در نهایت اطلاع‌رسانی را پشت سر می‌گذارند تا به صورت دیجیتالی در اختیار پژوهشگران قرار بگیرند. مدیر سازمان اسناد و کتابخانه ملی استان یزد می‌گوید: بر اساس ماده اول قانون تأسیس سازمان اسناد ملی ایران، سند شامل کلیه اوراق، مراسلات، دفاتر، پرونده‌ها، عکس‌ها، نقشه‌ها، کلیشه‌ها، نمودارها، فیلم‌ها، میکروفیلم‌ها، نوارهای ضبط صوت و سایر اسنادی است که در دستگاه دولتی تهیه شده یا به دستگاه دولتی رسیده و به طور مداوم یا غیرمداوم در تصرف دولت بوده و از لحاظ اداری، مالی، اقتصادی، قضایی، سیاسی، فرهنگی، علمی، فنی و تاریخی به تشخیص سازمان اسناد ملی ایران، ارزش نگهداری دائمی داشته باشد.

او ادامه می‌دهد: اسنادی که در آرشیو ملی استان جمع‌آوری می‌شوند سه نوع هستند که شامل اسناد ادارات و دستگاه‌ها (که پس از ارزش‌گذاری در اختیار سازمان اسناد ملی قرار گرفته و اسنادی که فاقد ارزش باشند نیز امحاء می‌شوند)، اسناد اهدایی خانواده‌ها (که با اهدا به سازمان اسناد و کتابخانه ملی می‌توانند در وضعیت بهتری نگهداری شوند تا دچار آسیب نگردند و برای مطالعه و پژوهش در اختیار پژوهشگران قرار گیرند) و دسته آخر تاریخ شفاهی (ثبت و ضبط وقایع تاریخی دیروز از زبان گواهان امروز) می‌شود.

تا کنون بیش از ۴۰۰ جلسه مصاحبه با مشاهیر و فرهیختگان استان انجام شده که خود منبع عظیمی از اطلاعات یزد دیروز شامل موضوعات فرهنگی، اجتماعی، آداب و رسوم، وضعیت معیشت و زندگی و دین و فرهنگ، نظام تحصیلی و آموزشی گذشته و نیز اراده‌ها و تلاش‌هایی است که برای رشد و آبادانی یزد و کسب علم و معرفت اهالی بافرهنگ یزد صرف شده است.

روشن کردن نقاط مبهم تاریخ

زارع می‌گوید: ویتترین تاریخ و هویت استان یزد، مرکز اسناد است که با ارزش‌ترین دارایی‌های ملی به شمار می‌رود؛ مرکزی که در آن اسناد بسیار ارزشمندی وجود دارد که حفظ و بهره‌گیری از آن‌ها برای بازخوانی و استفاده‌های مختلف علمی، پژوهشی و فرهنگی مهم است.

مردم باید توجه داشته باشند که اوراق آسیب‌دیده به‌ظاهر بی‌ارزش در زیرزمین‌ها، صندوق‌ها و پستوها برای آرشیو ملی بی‌ارزند و در سازمان اسناد و کتابخانه ملی جای خود را باز می‌کنند، معنی‌دار می‌شوند و با کمک دیگر اسناد، نقاط مهمی از تاریخ را روشن می‌سازند. این اوراق از دردلد‌ها، تجربه‌ها، آداب و رسوم، فرهنگ و تاریخ حرف‌ها دارند.

وی با اشاره به گوشه‌ای از فعالیت‌های مدیریت یزد ادامه می‌دهد: واحد ارزش‌یابی اسناد در این مدیریت فعال است تا برنامه‌های تعیین تکلیف اسناد ادارات استان و انتقال کارتن‌های ویژه اسناد ادارات به آرشیو ملی استان، امحاء اوراق ادارات استان، آزادسازی فضای بایگانی‌های ادارات استان، تنظیم و توصیف اسناد، ثبت اسناد در سامانه رسا، ثبت اطلاعات اسنادی در سامانه تحت وب

سازمان اسناد و کتابخانه ملی (رسا)، واحد اطلاع‌رسانی اسناد ارائه خدمات آرشیوی به پژوهشگران، تهیه آرشیو شفاهی، انجام مصاحبه با مشاهیر و فرهیختگان استان، کتابخانه ملی واسپاری (لوح فشرده و مجلد)، پایان‌نامه مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا و ثبت در سامانه رسا، واسپاری کتاب و ثبت در سامانه رسا، واسپاری نشریات، مطبوعات و ثبت در سامانه رسا را مدیریت کند و انجام دهد.

فروشگاه و انتشارات این واحد، همه‌روزه کتاب‌های سازمان را به استادان و علاقه‌مندان به فرهنگ و تاریخ ارائه می‌دهد.

آرشیو مطبوعات قدیمی

مدیر سازمان اسناد و کتابخانه ملی استان یزد می‌گوید: با توجه

به جایگاه ویژه مطبوعات در تاریخ‌نگاری مستند و مدرن، جمع‌آوری و نگهداری کلیه مطبوعات محلی از سال ۱۳۸۳ جزو برنامه‌های آرشیوی سازمان اسناد و کتابخانه ملی یزد قرار گرفت. در آرشیو مطبوعات، کلیه روزنامه‌ها، هفته‌نامه‌ها و فصلنامه‌های مرکز استان و شهرستان‌ها با رعایت اصول آرشیوی نگهداری می‌ده و این مجموعه هم‌اکنون و در آینده می‌تواند به عنوان منبع مستند و قابل اعتماد، مورداستفاده برنامه‌ریزان استان و پژوهشگران و تاریخ‌نویسان قرار گیرد. دستیابی به نشریات قدیمی استان و جمع‌آوری آن‌ها در آرشیو مطبوعات از دیگر فعالیت‌های این واحد است.

چشم‌انداز آینده در اسناد تاریخی

زارع می‌گوید: کار بزرگی در زمینه تاریخ و فرهنگ استان یزد شروع شده است تا جوانان امروز با فرهنگ خودی، تجربیات، اصالت،

سازمان اسناد و کتابخانه ملی استان باید با همت مسئولان و یاری مردم فرهنگ‌پرور استان رشد کند. بعضی از برنامه‌هایی که به یاری خداوند و حمایت مسئولان در کوتاه‌مدت و میان‌مدت به انجام خواهد رسید از این قرار است: ساخت و راه‌اندازی ساختمان‌ی هوشمند و مجهز به وسائل مدرن، شناسایی همه بایگانی‌ها و آرشیوهای ادارات و نهادهای به عنوان گنجینه‌ای عظیم و گمنام، شناسایی اسناد خانواده‌ها و تشویق مردم به اهدا، تقویت کتابخانه تخصصی تاریخ و مرجع، تأسیس مرکز پژوهش‌های فرهنگی تاریخی در زمینه یزدشناسی، توسعه نمایشگاه‌های دائمی و موقسی، شناسایی شخصیت‌های بزرگ استانی در ایران و جهان و مصاحبه با آن‌ها و ایجاد نمایشگاه و فروشگاه دائمی انتشارات سازمان.

کی‌نژاد ۱۳۵۳

با اطمینان مردم به این نهاد، همدلی روزنامه‌ها و جراید، صداسوسیم، نویسندگان و پژوهشگران و ارگان‌های فرهنگی و آموزشی و به‌ویژه عنایات مسئولان محترم استان، انگیزه کارشناسان این مدیریت برای حرکت و بویایی در زمینه حفظ هویت ملی استان بیشتر می‌شود.

بربایی نمایشگاه‌های دوره‌ای اسناد و کتب

زارع می‌گوید: به منظور استفاده عموم و افزایش آگاهی تاریخی مردم و نیز شناساندن اهمیت سند به بازدیدکنندگان و تشویق آن‌ها به اهدای اسناد خود، این سازمان اقدام به برگزاری نمایشگاه‌هایی در سطح استان کرده است.

* اوراق آسیب‌دیده به‌ظاهر بی‌ارزش در زیرزمین‌ها، صندوق‌ها و پستوها برای آرشیو

ملی با ارزش‌شدن و در سازمان اسناد و کتابخانه ملی جای خود را باز می‌کنند، معنی‌دار

می‌شوند و با کمک دیگر اسناد، نقاط مهمی از تاریخ را روشن می‌سازند

مدیر سازمان اسناد و کتابخانه ملی استان یزد با بیان این که آموزش‌های دوره‌ای مسئولان بایگانی ادارات استان، برگزاری همایش‌های مختلف علمی برای پژوهشگران و نویسندگان، سوق دادن پایان‌نامه‌ها به سمت تاریخ و فرهنگ یزد در رشته‌های مربوطه، انتشار فصلنامه‌های در زمینه فرهنگ اسناد، معرفی استان، اهداگران، نقد و تحلیل و اخبار مربوطه، ارائه آموزش‌های کوتاه‌مدت و تخصصی کتابداری، اطلاع‌رسانی، سندخوانی، مهرشناسی، خط‌سیاق و...، ارائه خدمات ویژه به نایبنایان، معلولان و کودکان با بهره‌گیری از تجهیزات فنی مناسب و ارائه خدمات اسنادی به مردم جهت ضدعقونی، مرمت و آموزش و نگهداری اسناد از دیگر برنامه‌هاست. استقبال چشمگیر دانشگاهیان و پژوهشگران از فعالیت‌های انجام‌شده توسط مرکز اسناد و کتابخانه ملی استان یزد، نشانگر قابلیت این سازمان و احساس نیاز به اسناد و مدارک تاریخی است.

مرحوم دکتر جلال مجیبیان، متخصص مشهور و تأثیر گذار یزدی، قائم‌مقام بیمارستان مجیبیان بود. وی در سال ۱۳۰۴ در یزد متولد شد و توانست در سال ۱۳۳۴ از دانشگاه تهران در رشته زبان و زبمان فارغ‌التحصیل شود. او بعد از گذراندن دوره‌های تخصصی آی‌وی‌اف و سونوگرافی در آمریکا و آلمان به یزد بازگشت.

از آقای دکتر بابت این که دعوت سازمان اسناد ملی را پذیرفتند تشکر می‌کنیم و بدون مقدمه از ایشان می‌خواهیم که از نظر خانوادگی، پدر و مادر، وجه تسمیه فامیلی و علت انتخاب این فامیلی و سایر موارد، توضیحاتی بفرمایند.

به نام خدا. خیلی متشکرم که من را انتخاب کردید و البته می‌دانم نرسنم که انتخابتان صحیح باشد ولی مسئولیتش بر عهده خودتان است. آنچه را که در قدرتم هست صرفا برای روشن شدن وضع اجتماعی و بهداشتی شهر، تا آن‌جایی که توانستم تفحص کنم در خدمتان هستم.

اسم من جلال و اسم پدرم کاظم و مادرم حبیب و علت انتخاب فامیلی مجیبیان این است که جد پدری من استاد مجیب، یک بنای خیلی معروف در یزد بود و بعد از مجیب، ابراهیم، رضا و بعد کریم بوده که کریم، اسم پدر پدربزرگ من است که من خوشبختانه برای مدت زیادی با او زندگی کردم و از طرف مادری حبیب، فرزند عبدالوهاب بود که اصولا کرمانی بوده و به یزد آمده و در دستگاه حکومتی یزد، غورخانه‌چی بود. او بسیار مرد مسلمان و معتقدی بود که حتی دربار‌اش می‌گویند کرمانی هم داشته که من خبر ندارم، همچنین مادر بزرگ من هم خیلی معتقد و مسلمان واقعی بودند و مادرم هم همین‌طور بود و این خانواده من است.

پدر شما از نظر شخصیتی چه تأثیری روی شما داشت؟

خیلی مؤثر بود. وقتی از من پرسیدند چطور شد که به یزد آمدی، گفتم من بعد از این که دیپلم پزشکی را گرفتم و نزد مرحوم جهان‌شاه صالح، زتان و زایمان خواندم، خیلی شوق رفتن به آمریکا را داشتم. الان هم مردم علاقه دارند که بروند و در جای بالاتری تحصیل کنند.

نمونه‌ای از آرشیو شفاهی سازمان اسناد ملی در یزد

دکتر جلال مجیبیان

بعضی از افراد به آمریکا می‌رفتند و بر نمی‌گشتند، من هم می‌خواستم بروم و تقریبا کارهایم را کرده بودم که پدرم به تهران آمد. من خیلی احترام به ایشان می‌گذاشتم و خیلی به حرفش اهمیت می‌دادم. من به گفتن من با پول مردم یزد تو را طیب کرده‌ام، برگرد و پولشان را پس بده و آن وقت هر جا می‌خواهی برو.

من دیگر نتوانستم یک کلمه حرف بزنم، در صورتی که تقریبا می‌توانستم [در همان زمان به آمریکا] بروم و آسان هم بود که بروم، باید یک پذیرش می‌گرفتم و این امتحاناتی هم که الان هست، آن موقع نبود. اگر پولی داشتی قبول می‌کردند که به آن‌جا بروی، ولی همین که می‌فرمایید پدر من اصولا شخصیت ناقدی داشتند، یعنی در مردم نفوذ می‌کردند و حرف‌هایشان منطقی بود و حرف درست می‌زدند.

جریان تأسیس بیمارستان دکتر این بود و این شد که ماندم و به همت و تدبیر پدر، بیمارستان دکتر مجیبیان بنا نهاده شد. بنده در کتابم نوشتم من بعد از این که با «شیر و خورشید» آن موقع به هم زدمید و به بیمارستان گودرز رفتم (در آن‌جا هم دکتر مراض محبت کرد، ولی مطابق میل من نبود) یک روز صبح داشتم صبحانه می‌خوردم و پدر من هم در خانه ما بود و صبحانه می‌خورد و وقتی [برای او تعریف کردم که] وضع من این‌چور است، گفت خودت مریض‌خانه بساز که من گفتم اصلا چطور؟ مگر می‌شود که بسازی؟ گفت چرا نشود؟ زمین اشرف [که خانم من است] را بردار و بساز یک زمینی هست که صدای (مهریه) ایشان بود و هنوز هم جزو صدایه‌اش هست، آن قسمتی که آزمایشگاه هست مال اوست و ادامه داد زمین اشرف را برمی‌داریم و بیمارستان می‌سازیم که گفتم ممکن است بیازیم و یادم نمی‌رود که گفت مگر می‌خواهی قمار کنی که بترسی بیازی؟ همین یک کلمه را گفت، رفت و شروع به ساختن کرد، چون خودش معمار قهاری بود و در حدود ۸ یا ۹ ماه بعدش هم من اولین مریض را خواباندم.

در آن زمان نرس نبود و مجبور شدیم که از هندوستان بیآوریم. ۲۰ الی ۲۲ نفر نرس را از هندوستان آوردیم که در آن زمان دولت اجازه می‌داد [این کار را بکنیم] و آن زمان زمان بود که دولت خودش هم از این طیبیان بنگلادشی و پاکستانی می‌آورد که بعضی‌هایشان هم حقیقتا خوب بودند.

بیمارستان دکتر مجیبیان

دکتر جلال مجیبیان از متخصصین مشهور و تأثیر گذار یزدی، به منظور انجام عمل جراحی قلب راهی کشور آلمان شد که یازدهم مرداد ۱۳۹۶ دارفانی را وداع گفت. روحش شاد و یادش گرامی.

دکتر مجیبیان در کودکی در اغوش پدر / سال ۱۳۰۵

بیمارستان دکتر مجیبیان در سال ۱۳۴۲ ساخته شد. این بیمارستان به صورت تخصصی در زمینه زنان و زایمان ایجاد شد و تا به حال بیش از ۱۷۰ هزار گواهی ولادت در بیمارستان توسط خود دکتر یا پزشکان همکار صادر شده است. اولین مورد تعویض خون در یزد در بیمارستان مجیبیان انجام شد. برای اولین بار درمان یرقان نوزادی در این بیمارستان شروع شد، با آن که به دلیل تازه بودن روش، استفاده از آن کامل نبود. زایمان بدون درد با تزریق نخاعی نیز در این بیمارستان انجام شد، همچنین لاپاروسکوپی، هیستروسکوپی، کلیوسکوپی، سونوگرافی، داپلر و داپلر رنگی و دومین سیستم IVF در یزد، ارمانان این بیمارستان برای مردم یزد است. این بیمارستان همچنان دایر بوده و به بیماران کل کشور خدمات ارائه می‌دهد.